

Кониський Олександр Якович 1836—1900

Біографія

Письменник, публіцист, педагог, громадський діяч

Літературні псевдоними О.Верниволя, Ф. Горовенко, В. Буркун, Перебендя, О. Хуторянин та ін.

Народився у с. Переходівка (тепер Ніжинського р-ну Чернігівської обл.). Друкуватися почав у "Черниговском Листке" (1858). К. вів велику і різноманітну громадську роботу. У Полтаві, де він служив, організував недільні школи, писав для них підручники. В пресі опублікував ряд статей на церковні теми. Брав участь у роботі київської Громади, організовував недільні школи. Як член київської міської ради домагався введення у школах української мови. О.Кониський налагоджував зв'язки з українськими діячами у Галичині. У зв'язку з переслідуванням царизмом українських діячів (1863), О.Кониський був висланий у Вологду, а потім — Тотьму. З 1865 жив за кордоном. Тісно зійшовся з національними українськими діячами Галичини. У 1872 повернувся до Києва, де працював у "Киевском Телеграфі". О.Кониський був одним з фундаторів Літературного Товариства ім. Т. Шевченка у Львові (1873), а пізніше — ініціатором перетворення його у Наукове Товариство ім. Т.Шевченка.

Літературну діяльність почав у 1858. У поезіях, повістях, драмах, оповіданнях обстоював українську національну ідею, проголошував теорію малих діл. Автор популярних поезій: "Я не боюсь тюрми і ката", "На похорони Т. Шевченка", ін. В оповіданнях О.Кониський піднімає проблему соціального й національного гноблення України у царській Росії ("Півнів празник", "Млин", "Спокуслива нива"), народного побуту ("Хвора душа", "Старці", "За кригою"). В повістях "Семен Жук і його родичі" та "Юрій Горовенко" подав образи українських національних інтелігентів, просвітян-культурників. Помер у Києві.

О.Кониський — автор ґрунтовної біографії Шевченка, яка не втратила свого значення і нині: "Тарас Шевченко — Грушівський". Хроніка його життя", т. 1-2 (1818-1902). Для недільних шкіл К. видав популярні книжки й підручники ("Українські прописи" (1862), "Арифметика, або щотриця" (1863), "Перша граматика, або читання" (1863). Від кін. 1920-х рр. твори О.Кониського в СРСР знаходились під забороною (за винятком кількох поезій), а радянське літературознавство відносило О.Кониського до "націоналістів".

Постійна адреса: http://ukrlit.org/konyskyi_oleksandr_yakovych